

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 21. 10. 2021 | Strana 1 z 3

TISKOVÁ ZPRÁVA

Před 50 lety byla v Praze zahájena léčba závislých žen. Od té doby jich prošlo terapií pět a půl tisíce

Zhruba 60 procent léčených žen je aktuálně závislých na alkoholu, 10 procent kombinuje alkohol s návykovými léky a skoro 30 procent ještě s pervitinem, marihuanou či sedativy. Ženské oddělení pro léčbu závislosti ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze si letos připomíná 50. výročí od zahájení činnosti prvního specializovaného zařízení pro ženy v tehdejší Československu. Od 11. října 1971 prošlo léčebným programem téměř pět a půl tisíce pacientek. Deset let po léčbě dnes abstinuje třetina přijatých žen a skoro dvě třetiny těch, které léčbu řádně dokončily.

První ženské oddělení specializované na léčbu závislosti zahájilo činnost pod vedením doc. Jaroslava Skály a prof. Jiřího Hellera v Lojovicích u Prahy. Šlo o pobočku protialkoholního oddělení Psychiatrické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze (VFN) a 1. lékařské fakulty UK (1. LF UK). Na Oddělení pro léčbu závislostí VFN „U Apolináře“ se léčba žen přesunula až v roce 2002.

„Léčebný systém byl tehdy postaven na základě programu pro muže, ale lékaři jej přizpůsobili ženským potřebám. Inspirovali se v Německu a prodloužili léčbu na čtyři měsíce. Dále kladli důraz na rodinnou terapii, atmosféru na oddělení, na zpětnou vazbu, doléčovací program nebo svépomocnou organizaci pro abstinující závislé ženy. Bodovací systém byl rozšířen na zpětnovazebný informační systém. Takto vybudovaný komplexní program funguje nepřetržitě padesát let a dosud jím prošlo téměř pět a půl tisíce pacientek,“ uvedl prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D., přednosta Kliniky adiktologie VFN a 1. LF UK a proděkan 1. LF UK pro nelékařské studijní programy a celoživotní vzdělávání.

Průměrná Češka vypije více než šest litrů čistého lihu za rok

O pacientky rozhodně není nouze. Jen alkohol pije v České republice asi každá desátá žena. V přímé souvislosti s alkoholem zemřelo v roce 2019 575 žen a alkoholické onemocnění jater je druhou nejčastější příčinou úmrtí u žen ve věku od 20 do 54 let. Česko stále patří mezi evropské i světové státy s nejvyšší spotřebou alkoholu. Statistika Světové zdravotnické organizace (WHO) nás ve spotřebě alkoholu na člověka zařadila na třetí místo za Litvu a Moldavsko. Průměrný Čech nad 15 let podle této studie vypije 14,4 litrů čistého lihu za rok. U žen je to přes 6 litrů.

„Na ženském oddělení léčíme všechny závislosti, pořád ale dominuje závislost na alkoholu, někdy v kombinaci s užíváním návykových léků, hypnotik a sedativ. Je to asi šedesát procent. Občas se u nás objeví i ženy závislé na opiátech, které často uvíznou v substitučních programech a k nám se dostanou až s velkým poškozením. Výjimkou nejsou ani hráčky a vyléčili jsme dokonce ženu, které ničilo život nepřetržitě sledování televize,“ přiblížil primář Kliniky adiktologie VFN a 1. LF UK MUDr. Petr Popov, MHA, s tím, že před 50 lety bylo 45 procent pacientek závislých na alkoholu, 45 procent na alkoholu a lécích a 10 procent tvořily toxikomanky.

Každá pátá pacientka léčebny pracuje ve zdravotnictví

V roce 1978 byla podle lékařů typickou pacientkou ženského oddělení pro léčbu závislostí vdaná alkoholička ve věku 31 až 40 let zneužívající návykové léky se středoškolským vzděláním a jedním dítětem. V letošním roce je již typickým příkladem pacientky alkoholička ve věku 41 až 50 nebo 51 až

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 21. 10. 2021 | Strana 3 z 3

TISKOVÁ ZPRÁVA

60 let s dospělými dětmi a většinou bez partnera nebo s partnerem, který také pije. Je absolventkou střední školy a v době nástupu do léčebného programu je již často nezaměstnaná. Právě ztráta zaměstnání je často tou poslední kapkou k nástupu léčby. Bez ohledu na současnost či minulost pracuje každá pátá pacientka ve zdravotnictví a sociálních službách.

„Alkohol dominuje i u mužů, a to nejčastěji v kombinaci s nikotinem. Oproti ženám máme více pacientů závislých na nelegálních drogách, mezi kterými převládá pervitin. Ženy většinou pijí kvůli psychickému stavu. Snaží se odstranit potíže. U mužů je vývoj spíše společenský. Konzumují pravidelně alkohol s přáteli a později se přidají psychické potíže,“ vysvětlil primář MUDr. Petr Popov, MHA.

Ženské oddělení disponuje v současnosti čtyřadvaceti lůžky a řádná léčba trvá čtyři měsíce. Oproti situaci před třiceti lety zahrnuje program mnohem více farmakoterapie. Antidepresiva měla v minulosti mnoho nežádoucích účinků, jejich podávání bylo proto extrémně výjimečné. *„Změnil se zároveň hierarchický přístup. Dříve jsme pacientky oslovovali příjmením a titulem, dnes je to osobnější a používáme jen křestní jméno. Změnil se i terapeutický tým. V minulosti vedl oddělení psychoterapeut a pedagog v jedné osobě. Kromě něj vedl psychoterapii i psycholog nebo zdravotní sestry, psychiatr zprvu dojížděl jednou týdně. Dnes vedou terapie psycholožky, psychiatrička a adiktoložky. Všichni musí absolvovat psychoterapeutický výcvik. Sestry se do terapie zapojují jako koterapeutky a vedle svých ošetrovatelských povinností provázejí pacientky programem. Od počátku platilo, že všichni musí umět všechno, ale že každý má svou specializaci,“* sdělila MUDr. Olga Pecinová, vedoucí lékařka ženského lůžkového oddělení Kliniky adiktologie VFN a 1. LF UK.

Covid-19 jako poslední kapka k léčení

Pandemie Covid-19 neměla zásadní vliv na provoz oddělení. Terapie pokračovaly bez přerušení. Pacientky ale nechodily ven, nenavštěvovaly rodiny a chyběl jim kontakt s bývalými abstinujícími ženami. *„Po propuštění jsme měli poměrně často recidivy. Ženy narazily na jinou realitu, nezvládly to, a protože měly vytvořený kvalitní terapeutický vztah, vrátily se zpět do léčby. A nyní již abstinují. V době pandemie byly ale omezené ambulantní služby, což se určitě do celkové situace promítne. Covid a s ním spojený lockdown určitě nezpůsobil samotné závislosti. Byl ale pro řadu lidí s problémy tou poslední kapkou,“* doplnila MUDr. Olga Pecinová.

Jaké množství alkoholu je ještě bezpečné?

Podle odborníků je člověk závislý v případě, když začne za alkohol platit ještě jinak než penězi. Začíná se mu hroutit partnerský vztah, rodina nebo třeba práce. Jak ale rizikovému pití předejít a existuje bezpečná hranice? Lékaři nedoporučují pít alkohol vůbec nebo alespoň dodržovat určité zásady, které riziko snižují. Za nízkorizikové pití u nás lékaři považují maximální denní dávku 16 g etanolu pro dospělé ženy a 24 g etanolu pro dospělé muže, přičemž nejméně dva dny v týdnu bychom měli alkohol zcela vynechat. Při nárazovém pití při jedné příležitosti by pak neměla spotřeba překročit 40 g etanolu. Pro představu 16 g etanolu přibližně odpovídá 1 půllitru piva, 2 dcl vína nebo 0,05 l destilátu.

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 21. 10. 2021 | Strana 3 z 3

TISKOVÁ ZPRÁVA

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou, a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékařskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých

přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absoluuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů

www.lf1.cuni.cz

Pro další informace:

Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.hermankova@vfn.cz,
tel.: 224 962 074